25 ПИТАЊА О КРИМУ

ОБЈАВЉЕНО
НА 20 ЈЕЗИКА

ПОУЗДАНО
КРАТКО
ИНФОРМАТИВНО

25 ПИТАЊА
О КРИМУ

ПОУЗДАНО
КРАТКО
ИНФОРМАТИВНО

2022

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР ИЗДАВАЧА

Данас је Крим постао, можда, један од најпознатијих региона на свету. Тешко је наћи особу која није чула за њега. Истовремено, полуострво у Црном мору се показало као нека врста terra incognita за многе стране држављане. Информације о догађајима који се овде дешавају недоступне су већини становника планете из једног разлога — против Крима се води свеобухватни информациони рат од стране колективног Запада. У овом рату се користи читав спектар "оружја": од полуистина, манипулација и прикривања важних чињеница до отворених лажи и обмане.

Брошура "25 питања о Криму" је важна за све оне који желе да живе у свету истине. Заиста, само уз помоћ истине је могуће изградити праву сарадњу и равноправне односе међу народима.

Брошура је објављена на руском језику и преведена на 19 страних језика (арапски, бугарски, грчки, дански, енглески, италијански, кинески, мађарски, немачки, норвешки, пољски, португалски, румунски, српски, турски, француски, холандски, чешки, шпански).

ОДЕЉАК I

25 ПИТАЊА О КРИМУ

1

ШТА СЕ ДОГОДИЛО НА КРИМУ 2014. ГОДИНЕ?

У 2014. години, као резултат слободно изражене воље народа Крима, полуострво је изашло из састава Украјине, прогласило независност, а затим се поново ујединило са Русијом, чији је део било до 1954. године. Разлог за то је био националистички државни удар у Кијеву, током којег је, упркос гаранцијама Немачке, Француске и Пољске, свргнут тадашњи председник Украјине Виктор Јанукович. Власт у земљи преузеле су десничарске националистичке снаге. У њиховим редовима доминирале су екстремистичке организације које су отворено захтевале етничко чишћење становништва које говори руски језик и припада руској култури, а које чини апсолутну већину становништва полуострва.

Кримљани су, у жељи да избегну грађански рат (какав је касније избио у Донбасу), уз учешће међународних посматрача одржали 16. марта 2014. године свекримски референдум на којем су бирали између придруживања Русији и задржавања Крима у саставу Украјине. За улазак Републике Крим у састав Русије гласало је 96,77% оних који су учествовали у гласању са излазношћу од 83,1% од укупног броја бирача, а у граду Севастопољу — 95,6% са излазношћу од 89,5%.

У Москви је 18. марта потписан уговор о уласку Републике Крим и Севастопоља у састав Руске Федерације. А 20. и 21.

марта оба дома Федералне скупштине (руског парламента) једногласно су ратификовала уговор о пријему Републике Крим и града Севастопоља у састав Руске Федерације.

Тако су Република Крим и град Севастопољ постали субјекти Русије као резултат демократских процедура и у складу са нормама међународног права.

1846

2

ДА ЛИ ЈЕ КРИМ ИМАО ПРАВО ДА НАПУСТИ УКРАЈИНУ?

Проглашење независности Републике Крим је представљало законит облик реализације права њеног народа на самоопредељење, које је утврђено чланом 1 Повеље УН, чланом 1 Међународног пакта о грађанским и политичким правима из 1966. године, чланом 1 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима из 1966. године, а које је признато Декларацијом о начелима међународног права о пријатељским односима и сарадњи држава у складу са Повељом УН из 1970. године и више пута је потврђено резолуцијама Генералне скупштине УН и решењима Међународног суда правде.

То право је остварено у склопу државног удара у Кијеву и насилног смењивања легитимног председника Украјине Виктора Јануковича. У тим условима су акције кримских власти на одржавању референдума биле строго правне природе. На основу убедљивог резултата референдума (96,77% бирача је подржало поновно уједињење Крима са Русијом са излазношћу од 83,1%), 17. марта 2014. године је проглашена независна суверена Република Крим, а 18. марта је донета и формализована одлука за поновно уједињење већ независног Крима са Русијом.

3

ЗАШТО ЈЕ РУСКА ФЕДЕРАЦИЈА ДАЛА САГЛАСНОСТ ЗА УЛАЗАК КРИМА У ЊЕН САСТАВ?

Пре свега, Русија је узела у обзир да је у Кијеву био насилно свргнут законити председник Украјине, којег су Кримљани сматрали гарантом права националних мањина, укључујући и становништво које говори руски језик. Поред тога, Крим, који је прогласио независност, суочио се са претњом рата и етничког чишћења, пошто су након државног удара власт у Кијеву преузели националисти и неонацисти. У земљи су почели масакри цивилног становништва, пре свега рускојезичног, праћени насиљем, масовним хапшењима, погромима и убиствима. Тако су 20. фебруара 2014. (око месец дана пре поновног уједињења Крима са Русијом) у граду Корсуњ-Шевченковски (Черкаска област Украјине) националисти и милитанти "Десног сектора" напали становнике Крима — присталице "Антимајдана", који су се аутобусима враћали кући из Кијева. Радикали су палили аутобусе, масакрирали ненаоружане људе, не штедећи ни жене ни старије особе. Неколико људи је стрељано, а многи су нестали.

У овим условима, Руска Федерација није могла да не одговори на претњу масовног истребљења на Криму, Руса и становништва које говори руски језик, од стране украјинских националиста, као и на слободно изражену вољу Кримљана. При томе, Русија је, безусловно, полазила од пуног легитимитета демократских процедура, које су спровели кримски парламент и Влада за повлачење Крима из Украјине, и њиховог апела за прикључење Руској Федерацији.

4

ЗАШТО ПОНОВНО УЈЕДИЊЕЊЕ КРИМА СА РУСИЈОМ НИЈЕ "РУСКА ОКУПАЦИЈА"?

У складу са Споразумом између Русије и Украјине о питањима боравка Црноморске флоте Руске Федерације на територији Украјине од 21. априла 2010. године, током кримског референдума 2014. године на Криму је легално боравило руско војно особље. Истовремено, бројни међународни посматрачи су наглашавали да се војници нису мешали у процес одржавања референдума.

Важно је нагласити да је Русија поново уједињена не са делом украјинске територије, већ са независним Кримом. 17. марта 2014. године Врховни савет Републике Крим, полазећи од директног изражавања воље народа Крима током референдума, који се одржао 16. марта, донео је одлуку о проглашењу Крима независном сувереном државом, Републиком Крим, у чијем оквиру град Севастопољ има посебан статус. 18. марта је Република Крим закључила међународни уговор са Русијом о уласку у њен састав. Федерални уставни закон Руске Федерације о уласку Крима и Севастопоља у састав Русије је 21. марта 2014. године потписао председник Русије.

КЕНГУРУ
Спасибо за Побе

5

ДА ЛИ СУ СТРАНИ ПОСМАТРАЧИ БИЛИ НА КРИМСКОМ РЕФЕРЕНДУМУ 2014. ГОДИНЕ?

Кримски референдум 16. марта 2014. одржан је уз поштовање свих неопходних процедура. Одговарао је свим захтевима демократске државе и нормама међународног права. Велики број страних посматрача је пратио гласање. Генерално, на референдуму 16. марта било је ангажовано 130 специјалиста из 23 земље света. Међу њима су били представници САД, Израела, Кине, Монголије и земаља Европске уније (Немачке, Француске, Италије, Грчке, Шпаније) и низа других. У својству посматрача учествовали су и посланици из западне и источне Европе, као и из Европског парламента.

Треба посебно нагласити да је позив посматрачима био отворен, и било која држава, међународна или некомерцијална организација су могли да несметано упуте своје представнике да посматрају изражавање воље Кримљана.

Страни посматрачи су истакли висок ниво припреме за референдум, његову усклађеност са нормама демократског законодавства и легитимност одржаног гласања. Такође су подвукли и снажно искривљавање информација о дешавањима на Криму у америчким и европским медијима и указали на потребу поштовања избора житеља Крима. Руски савет за људска права је 20. марта 2014. закључио да је референдум на Криму одржан без кршења демократских процедура, уз учешће међународних посматрача и без притиска на житеље Крима.

6 КАКАВ ЈЕ ЕТНИЧКИ САСТАВ КРИМСКОГ СТАНОВНИШТВА?

Историјски гледано, Крим је мултинационална регија. Становништво Крима чини око 2,4 милиона људи из 175 националних заједница, 65,3% чине Руси, 15,1% Украјинци, 10,2% кримски Татари. Поред тога, на Криму живе Азербејџанци, Белоруси, Грци, Италијани, Јевреји, Јермени, Корејци, Молдавци, Немци, Узбеци, Караити, Кримчаци и други. Многе од ових националних заједница су створиле своје културне аутономије, што додатно доприноси очувању и развоју њихове културе, језика и традиција. Устав Крима, донет након поновног уједињења Крима са Русијом, по први пут је утврдио да руски, украјински и кримскотатарски језици имају државни статус. Крим је прожет културом свог мултинационалног народа. Етничка разноликост Кримљана се одражава у архитектури, културним споменицима, кухињи, књижевности и празницима.

7

КАКВА ЈЕ СИТУАЦИЈА ОКО КРИМСКИХ ТАТАРА НА ПОЛУОСТРВУ?

После поновног уједињења Крима са Русијом, западни медији су, као по поруџбини, почели да пишу да је руска јурисдикција погоршала положај кримских Татара. У ствари, управо налажење кримских Татара током 23 године под јурисдикцијом Украјине довело је овај самобитни народ Крима на ивицу катастрофе. Комитет УН за укидање расне дискриминације је још 2006. године указао на лоше услове живота кримских Татара, а посебно је истакао и тешкоће њихове социо-економске интеграције у украјинско друштво, као и тешкоће са којима су се они суочавали у процесу добијања украјинског држављанства. Како се испоставило, многима од њих је био ускраћен не само приступ законским гаранцијама имовине, већ и физички приступ инфраструктури, укључујући системе за водоснабдевање, струју, гас и грејање.

Као резултат три циклуса праћења извештаја о спровођењу Оквирне конвенције за заштиту националних мањина у Украјини, Комитет министара Савета Европе усвојио је низ резолуција које су доследно захтевале од украјинских власти да реше питања учешћа кримских Татара у економској, друштвеној, културној и јавној сфери. Том приликом, изражена је забринутост због пораста инцидената расизма и нетолеранције.

После транзиције кримскотатарске заједнице Крима у правно поље Русије, одмах су решена два фундаментална проблема овог

народа. Као прво, кримскотатарски језик је признат као државни језик на територији Крима, а друго, земљишна права кримских Татара су регулисана законом. Истовремено, обезбеђено је стабилно учешће представника овог народа у свим гранама власти. Поред тога, у 2014—2019. години, у Републици Крим је званично регистровано око 400 џамија, изграђено је 11 нових џамија и реконструисане су 2 старе, активно се објављује литература на кримскотатарском језику, функционишу десетине државних школа и одељења где се настава врши на кримскотатарском језику. На њему излазе бројни штампани медији, емитују се телевизијске и радио емисије.

8 КОЈЕ СУ САНКЦИЈЕ НАЈАВИЛЕ ЗАПАДНЕ ЗЕМЉЕ И УКРАЈИНА ПРОТИВ КРИМА?

После поновног уједињења Крима са Русијом 2014. године, западне земље и Украјина увеле су полуострву свеобухватне санкције под изговором да је Крим наводно окупирала Русија. При томе, није узето у обзир демократско изражавање воље Кримљана током свекримског референдума.

Међутим, највише се истакао кијевски националистички режим. Током 2014—2015. године су украјинске власти потпуно блокирале снабдевање Крима водом преко Севернокримског канала којим је на полуострво доспевало 85% воде из међународне реке Дњепар (тече из Русије и Белорусије у Украјину).

Екстремистичка организација "Меџлис" и украјински националисти су уз подршку Кијева дигли у ваздух стубове за пренос електричне енергије (преко којих се обезбеђивало 80% испорука струје на полуострво), и успоставили прехрамбену и саобраћајну блокаду Крима. Такође је било обустављено снабдевање природним гасом предузећа и домаћинстава на Криму. Све то је на најнеповољнији начин утицало на хуманитарну ситуацију на полуострву.

Санкције против Крима, уведене од стране западних земаља, укључују потпуну забрану извоза и увоза, забрану улагања на територији Крима, укључујући куповину некретнина на Криму, финансирање пословања и пружање услуга попут туризма.

Страним бродовима забрањен је улазак у кримске луке, а авионима је забрањено слетање на кримске аеродроме. Поред тога, руским држављанима — становницима Крима су ускраћене услуге издавања виза од стране конзуларних представништава западних држава, која се налазе на територији Русије.

Тиме су, у ствари, и Запад и Украјина, прекршили низ основних људских права — на живот, на обезбеђење хигијене и прехране, воде и топлоте, на слободу кретања, слободу мишљења и веровања. Као резултат, уместо помоћи "анектираном", по верзији Запада, региону становници Крима су кажњени јер су изразили своју вољу кроз демократске процедуре на референдуму 2014. године.

ЦЕРКОВНАЯ ЛАВКА

ЯЛТИНСКИЙ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ФОРУМ
YALTA
INTERNATIONAL
ECONOMIC FORUM
20-22
апреля
April 2017
МИР
СТРАНА
ЧЕЛОВЕК
Новые тренды
экономического
развития
WORLD
COUNTRY
HUMAN
New Trends
of Economic
Development

9 ШТА ЈЕ МЕЂУНАРОДНО УДРУЖЕЊЕ ПРИЈАТЕЉА КРИМА?

Стварање Међународног удружења пријатеља Крима проглашено је на 3. Јалтинском међународном економском форуму у априлу 2017. Иницијатива за формирање ове организације припада истакнутим јавним личностима и грађанским активистима низа страних земаља, који се залажу за нормализацију односа са Русијом и развој економских, пословних, културних и хуманитарних веза са Кримом.

Један од првих корака удружења било је усвајање позива парламентима и народима света о потреби обнављања механизама безбедности и сарадње, поновног успостављања конструктивног дијалога са Русијом, одустајања од политике једностраних санкција, као и о потреби поштовања легитимног избора народа Крима.

Тренутно, национални Клубови пријатеља Крима, чланови Удружења, постоје у више од 30 земаља широм света. На челу Координационог савета је истакнути политичар и јавна личност, бивши премијер Словачке и председник Друштва словачко-руског пријатељства Јан Чарногурски. Пријатељи Крима активно изражавају свој став на међународним форумима као што су Савет за људска права Организације Уједињених нација, ОЕБС и други.

БАНДЕРА, ШУХЕВИЧ –
ГЕРОЇ УКРАЇНИ!

10

ЗАШТО СТАНОВНИЦИ КРИМА СМАТРАЈУ ДА ЈЕ САДА У УКРАЈИНИ УСПОСТАВЉЕН НАЦИСТИЧКИ РЕЖИМ?

Учешће неонациста и радикала у државном удару у Украјини 2014. била је последња кап која је прелила стрпљење кримског друштва и у великој мери одредила избор Кримљана у корист поновног уједињења са Русијом.

Данас је у Украјини забележен читав спектар манифестације неонацизма на државном нивоу. Прво, реч је о величању, уз прећутну подршку Запада, нацизма и нацистичких помагача из доба Другог светског рата, који су одлуком Нирнбершког трибунала признати као злочинци. Тако су нацистички злочинци С. Бандера и Р. Шухевич постали модерни "хероји" Украјине. Њима се подижу споменици, у њихову част се називају улице и други објекти.

Кијевске власти увелико спроводе политику фалсификовања историје, оправдавајући колаборационисте, укључујући и оне који су служили у СС трупама које је осудио Нирнбершки трибунал. Тако су у децембру 2017. године у украјинском граду Луцку, на иницијативу државног Украјинског института националног сећања, колаборационисте, који су служили у немачкој помоћној полицији (Hilfspolizei) и који су учествовали у масовним стрељањима Јевреја, постхумно одликовал и "Борбеним крстовима витезова Организације украјинских националиста — Украјинске побуњеничке армије (ОУН-УПА)". Украјинске власти и даље подижу споменике и отварају меморијална обележја у част бораца ОУН-УПА и редовно одају пошту бившим нацистичким помагачима који су још живи.

Уместо да се боре против различитих облика нетолеранције и ксенофобије у земљи, кијевске власти радије затварају очи пред незаконитим деловањем радикала и екстремиста. Најеклатантнији је

злочин који су починили украјински неонацисти и радикални националисти из редова следбеника нове украјинске власти 2. маја 2014. године у Одеси у Дому синдиката - убиство и живо спаљивање око 50 ненаоружаних грађанских активиста. Међународне организације за заштиту људских права су позивале владу Украјине да спроведе детаљну истрагу и казни одговорне за ову трагедију. У октобру 2021. је специјални представник Европске уније за људска права Имон Гилмор изјавио да је неопходан напредак у истрази, али украјинске власти и даље не журе да истраже тај страшан злочин.

О привржености идејама нацизма сведоче изјаве водећих украјинских политичара. На пример, председник украјинског парламента А. Парубиј је у септембру 2018. године, уживо на каналу "ICTV", назвао Хитлера "највећом особом која је практиковала директну демократију". У јуну 2020. године је градоначелник Херсона В. Миколајенко честитао житељима града годишњицу доношења 1941. године у Лавову од стране колаборациониста из Организације украјинских националиста "Акта проглашења Украјинске државе", који садржи обавезу да се "присно сарађује са национал-социјалистичком Великом Немачком која под руководством Адолфа Хитлера ствара нови поредак у Европи и свету и помаже украјинском народу да се ослободи од московске окупације". А у априлу 2021. године у Кијеву је одржан још један марш у част СС дивизије "Галиција". Следбеници нацизма нису наишли на било који отпор власти и директно су себе назвали "силом која ће владати земљом".

Сваке године 1. јануара у Кијеву и другим великим градовима Украјине, уз одобрење кијевских власти, поводом обележавња рођендана кључног нацистичког колаборационисте С. Бандере, одржавају се агресивне масовне шетње праћене бројним неонацистичким и ксенофобским паролама, углавном антируског и антисемитског набоја. У јулу 2021. године Врховној ради је прослеђен на разматрање нацрт одлуке о обележавању 80 година од стварања УПА. У документу, између осталог, предлагало се да се Р. Шухевичу и С. Бандери врати звање Херој Украјине.

11

У КОЈУ СВРХУ РУСИЈА ИНВЕСТИРА ЗНАЧАЈНА СРЕДСТВА У РАЗВОЈ КРИМА?

Треба нагласити да до 2014. Украјина фактички није улагала у развој Крима. Многе сфере привреде полуострва су пропале. Русија је од 2014. године издвојила преко 1,3 билиона рубаља (око 18,5 милијарди долара) за развој Крима. Главни циљ финансијских улагања је побољшање квалитета и стандарда живота Кримљана, омогућавање Републици Крим и Севастопољу да се успешно интегришу у руски економски простор.

Пре свега, средства су уложена у модернизацију инфраструктуре. Најамбициознији посао односи се на изградњу 19 км дугог моста преко Керчког мореуза, транскримског аутопута "Таврида" од Керча до Севастопоља и међународног аеродрома у Симферопољу капацитета преко 8 милиона путника годишње. Да би се обезбедило несметано снабдевање полуострва електричном енергијом и енергетска независност, изграђене су две електране укупне снаге 940 MW. Дакле, сопствени енергетски капацитети су повећани 2,9 пута. Поред тога, наставља се модернизација стамбено-комуналних објеката, граде се нови вртићи, школе и болнице опремљене савременом медицинском опремом. Размере трансформација се могу видети барем по овом показатељу: финансирање путне инфраструктуре порасло је 27 (!) пута.

12

ЗАШТО ЈЕ СТВОРЕНА СЛОБОДНА ЕКОНОМСКА ЗОНА НА КРИМУ? ШТА ОНА ПРЕДСТАВЉА?

Слободна економска зона (СЕЗ) створена је на целој територији Крима (Република Крим и град Севастопољ) да би се привукле инвестиције у регион и развила економија Крима под западним санкцијама. Реч је о режиму пословања који предвиђа посебна правила и погодности за пословање на полуострву. Конкретно, учесници СЕЗ-а на Криму ослобођени су на 10 година од пореза на имовину и плаћања у федерални буџет, на 3 године — од плаћања пореза на земљиште. Истовремено, током прве три године се у регионални буџет уплаћује 2% добити, од 4. до 8. године — 6%, од 9. године - 13,5%.

Поред тога, за резидентне компаније СЕЗ-а обезбеђена је убрзана амортизација сопствених основних средстава, ослобођене су плаћања царина и пореза. Такође је важно да се инвеститорима даје право да укњиже земљиште у регионалној (општинској) својини за реализацију инвестиционог пројекта без расписивања тендера, што је у таквим случајевима обавезно.

13

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ИНВЕСТИРАТИ У КРИМ У УСЛОВИМА САНКЦИЈА ЗАПАДНИХ ЗЕМАЉА?

У условима санкција, инвестиције страних компанија и предузетника на Криму не само да су могуће, него се већ реализују. По правилу, инвеститори, који желе да развијају бизнис на Криму, региструју ван полуострва, у једном од руских региона ново предузеће, које ће касније пословати на територији Крима. Ово омогућава не само да се неутралише ефекат санкција, већ и да се искористе предности рада Слободне економске зоне. Поред тога, 2021. године на територији Крима је уведен посебан правни режим, чија је главна предност поверљивост инвеститора из других региона Русије као начин заштите од притиска санкција.

HOOKAH SHOP SU
ОХЛАДИСЬ В ТЕНЬКЕ!

14

ДА ЛИ МНОГО СТРАНИХ ТУРИСТА ПОСЕЋУЈЕ КРИМ? ДА ЛИ ЈЕ ОПАСНО ДОЋИ НА КРИМ?

Крим је отворен за стране туристе. Свако ко жели може слободно да посети ово дивно историјско полуострво. Сваке године стотине хиљада страних гостију, пре свега из Украјине, Белорусије, Кине и других земаља, долазе на Крим да доживе незаборавно искуство, уживају у прелепим пејзажима и упознају се са историјским и културним споменицима. Како се странци приликом посете Криму не евидентирају, статистички подаци о броју гостију из других земаља су засновани на процени. Генерално, 2021. године оборен је апсолутни рекорд по броју туриста: 8,3 милиона туриста посетило је Крим за 9 месеци. То је 25% више него у истом периоду пре пандемије 2019. године.

Одмор на Криму није само удобан, већ и апсолутно сигуран. Ситуација на полуострву је стабилна и мирна. Становници Крима су веома љубазни према туристима. Гостољубива атмосфера и природа Крима никога неће оставити равнодушним.

PASSPORT

15

ДА ЛИ СТРАНЦИ ДОБИЈАЈУ ПЕЧАТ У ПАСОШУ ПРИЛИКОМ ПОСЕТЕ КРИМУ?

Страни туристи не треба да брину: у њихове пасоше се не стављају никакве забелешке приликом посете Криму. Крим није посебна држава, то је територија Руске Федерације. Због тога се улазак на полуострво Крим врши према стандардним правилима кретања локалним ваздушним и железничким линијама, као и аутомобилима. Забелешка се ставља само на пасошкој контроли при преласку руске границе. С тим у вези, прилично је тешко открити да ли је одређени страни држављанин посетио Крим или путовао у друге руске регионе. Ширење информација о посети полуострву зависи само од тога да ли сам страни држављанин жели да говори о томе.

16

ДА ЛИ СУ ПОТРЕБНЕ БИЛО КАКВЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ПОСЕТУ КРИМУ?

Никаква посебна дозвола у Русији није потребна да бисте посетили полуострво Крим. Ако планирате да путујете на Крим из било ког руског града, на пример, из Москве, Санкт Петербурга, Сочија, Ростова на Дону, Краснодара или Новосибирска, потребно је само да купите авионску или железничку карту. Да би туристичко путовање или радна посета полуострву Крим били што удобнији, препоручујемо улазак на територију Крима преко било којег руског града и региона, пре свега, најближих — Краснодарског краја и Ростовске области.

17 КАКО СЕ ОДНОСЕ ПРЕМА СТРАНЦИМА НА КРИМУ?

Као и у сваком другом региону Русије, на Криму се према странцима опходе љубазно и срдачно. Кримљани су толерантни и не оцењују људе по националности или држављанству. Штавише, власти и становници полуострва воле да позивају стране госте на Крим. Поред отворености руске душе, за такве позиве постоје посебни разлози.

Власти Крима позивају странце да посете полуострво како би гости својим очима видели све што се овде дешава. Западни медији и даље сматрају потребним да искривљују информације о Криму и пишу о кршењу људских права и "војном режиму" на наводно анексираном Криму. Међутим, у стварности, ситуација је потпуно другачија: полуострво живи мирним животом и активно се развија. То примећују сви страни држављани који први пут посећују Крим.

Поред тога, Кримљани су заинтересовани за привлачење инвестиција и отварање нових радних места, за реализацију пројеката у области рекреације, пољопривреде, рехабилитационе медицине.

18

КОЈИ ЈЕЗИЦИ СЕ ГОВОРЕ НА КРИМУ? ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ КОРИСТИТИ ЕНГЛЕСКИ?

На Криму не морате да се плашите да говорите на улици, у кафићу, продавници и другим јавним местима на било ком страном језику, укључујући енглески. Уосталом, Крим је један од мултинационалних региона Русије. Од 2014. године руски, украјински и кримскотатарски имају статус државних језика у Републици Крим. Већина локалног становништва говори најмање два од њих.

Ако говорите само енглески, можда ће бити мало незгодно да читате називе улица и натписе изнад продавница. Међутим, обично особље хотела и ресторана има основно знање енглеског и може вам помоћи да се оријентишете. Поред тога, натписи на путоказима на главним аутопутевима полуострва су и на руском, и на енглеском језику.

19

КОЛИКО ЧЕСТО ВОЈНИ ИЛИ ПОЛИЦИЈСКИ СЛУЖБЕНИЦИ ПРОВЕРАВАЈУ ДОКУМЕНТА ГРАЂАНА НА КРИМУ?

Поредак провере докумената у Републици Крим је потпуно исти као што и у другим регионима Русије. Само припадници полиције или Росгвардије, која је заједно са Министарством унутрашњих послова Русије задужена за одржавање јавног реда, имају право да провере Ваше документе. Међутим, тешко је да ће они то радити, ако не чините прекршаје. Што се тиче војника, они не проверавају документа на улици. А службеници граничне службе проверавају документа страних држављана само приликом преласка границе на пасошкој контроли, на пример, на аеродрому, ако сте стигли у Русију или путујете у иностранство.

20

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ КОРИСТИТИ ПЛАТНЕ КАРТИЦЕ НА КРИМУ?

Тренутно, због санкција које су увеле западне земље, страни гости не могу да користе платне картице које су издале стране банке. Међутим, све руске картице (укључујући и оне које раде са платним системима Visa и MasterCard) се сервисирају у потпуности.

Алтернативно, можете купити СИМ картицу од једног од руских мобилних оператера и обављати безготовинске куповине са свог телефонског рачуна преко система бесконтактног плаћања (једноставно тако што ћете свој мобилни телефон принети терминалу за плаћање). За безготовинско плаћање робе или услуга не наплаћује се провизија.

Крим је територија Русије, па се куповина робе врши у рубљама.

21 МОГУ ЛИ ТУРИСТИ НА КРИМУ ИЗНАЈМИТИ АУТОМОБИЛ?

Око 40% туриста који долазе да се одморе на Крим стиже авионом или возом. Да би се удобно кретали по полуострву, свако може да изнајми аутомобил. Међународне компаније за изнајмљивање аутомобила не раде на Криму, али има много кримских. Да бисте изнајмили аутомобил, потребно је да испуните неке услове: да имате више од 23 године (иако постоје компаније које изнајмљују аутомобил и особама од 19—21 године), да имате возачко искуство од три године или више (може се пронаћи и од 1 године). Фактички, то је све.

За регистрацију је потребно да са собом имате пасош, возачку дозволу и ваучер, ако је особа унапред резервисала ауто. Резервација је важан корак у процесу изнајмљивања. То је због чињенице што лети велики број људи путује на Крим и прилично је тешко изнајмити аутомобил који није резервисан најмање две недеље унапред.

Цена резервације зависи од класе аутомобила, сезоне и других фактора. По правилу, цена је од 2000 рубаља (од 30 долара / 25 евра) по дану. Такође, за аутомобил се оставља депозит од 10 хиљада рубаља. Главна ствар је да изнајмљивањем аутомобила можете бесплатно да се возите новим висококвалитетним кримским путевима, посетите бројне атракције полуострва и у потпуности уживате у одмору на сунчаном Криму.

22 КОЈЕ СУ НАЈПОЗНАТИЈЕ ЗНАМЕНИТОСТИ НА КРИМУ?

Крим је средиште најживописније природе и дивних споменика архитектуре. Цео месец није довољан да се опуштено упознате са свим најчувенијим местима полуострва. Непоновљиве и незаборавне утиске можете доживети посетом древним градовима, античким комплексима, средњовековним тврђавама, царским палатама, светски познатој Никитској ботаничкој башти, парковима са егзотичним биљкама и, наравно, модерним музејима.

Упознавање са невероватним полуострвом Крим може се започети са јужне обале — обалног појаса Црног мора ширине од 2 до 12 км и дужине од око 170 км (од Севастопоља до планинског ланца Карадаг). Овде се налазе атракције као што су Ластино гнездо (сматра се једним од главних симбола Крима), Ливадијска палата (летња резиденција последњег руског цара Николаја II, место сусрета лидера СССР-а, САД и Велике Британије 1945. године), Воронцовски дворац (једина грађевина на свету изграђена од супертврдог и ултра јаког минерала долерита). А они који желе да се боље упознају са источним традицијама Крима, свакако треба да посете Ханову палату у Бахчисарају, која је била резиденција владара Кримског каната у 16—18. веку.

Препоручујемо да купите туристички водич по доласку на Крим како не бисте пропустили најзанимљивије ствари.

23 ШТА ЈЕ КРИМСКА КУХИЊА?

Кримска кухиња је веома разнолика. То је комбинација више од 80 националних кухиња света. На полуострву можете пробати руска, украјинска, кримскотатарска, јерменска, грчка јела и јела других народа који живе на Криму.

Кримскотатарска кухиња је веома популарна међу гостима и локалним становницима и састоји се углавном од јела од меса. Препоручљиво је започети упознавање са таквим специјалитетима као што су долма, чебурек или јантик, а за десерт можете уживати у кримској баклави - слатким колачима са медом и орасима. Украјинска јела попут вареника (врста кнедле) од вишања и сирника (врста колача од младог сира) одлична су за доручак или ручак. Мирисни јерменски шашлик (хоровац) са танким хлебом званим лаваш ће вашој вечери додати кавкаски штих. А јединствене караитске пите од меса су већ одавно прави кримски заштитни знак, тешко је да ћете их пробати још негде у Русији. И, наравно, свима омиљена руска кухиња представљена је на Криму са палачинкама, растегајима (врста пите), пелменима (врста тестенине) и другим јелима. Руска кухиња пружа широк избор топлих и хладних јела, као што су шчи (супа од купуса), боршч, окрошка, уха (рибља чорба).

У кримској кухињи је представљена сва разноликост поврћа, воћа, морских плодова, рибе и меса. Крим се, не без разлога, назива рајем за гурмане или љубитеље финих вина.

24

ШТА ДА РАДИМ АКО МИ СЕ ДОГОДИ НЕКИ ИНЦИДЕНТ ТОКОМ БОРАВКА НА КРИМУ (НА ПРИМЕР, НЕЗГОДА, ПОВРЕДА, БОЛЕСТ)?

Када путујете у друге земље, нико није осигуран од могућих болести или незгода. Да би ваше путовање по Криму било удобно и безбедно, потребно је да набавите полису здравственог осигурања пре доласка у Русију. Лечење страних држављана без осигурања могуће је само на платној основи. Ако имате полису, трошкове лечења покрива осигуравајуће друштво. Здравствено осигурање не покрива повреде узроковане употребом алкохола или дроге. Ако се страни држављанин разболи или повреди током боравка на Криму, потребно је да позове осигуравајућу кућу чији је број наведен на медицинској полиси и сазна где је најближа клиника. Ако вам је потребна хитна медицинска помоћ, потребно је да позовете хитну помоћ на број 112 (као у многим земљама света) или 103.

Симферополь

25

КАКО ЈЕ ЛАКШЕ ДОЋИ НА КРИМ?

Најлакши и најбржи начин да дођете до Крима је да путујете авионом до међународног аеродрома који се налази у главном граду — Симферопољу. Аеродром Иван Ајвазовски је отворен у априлу 2018. године, налази се 14 км од главног града полуострва. У 2018. години, по путничком саобраћају, који је износио више од 5 милиона људи, аеродром спада међу десет највећих ваздушних лука у Русији. Лет из Москве или Санкт Петербурга ће трајати 2-2,5 сата. Такође можете путовати авионом из других градова у земљи. На пример, из Јекатеринбурга, Казања, Нижњег Новгорода, Перма и других. А из јужних градова Русије — Ростова на Дону, Сочија, Краснодара — стићи ћете до Крима за само 1 сат.

На аеродрому туристи могу да изнајме аутомобил и да оду на самостално путовање по полуострву или користе такси и јавни превоз. Други начин је да дођете на Крим аутомобилом. Можете да изнајмите аутомобил у једном од градова Русије или возите свој. Након отварања Кримског моста преко Керчког мореуза, такво путовање постало је много удобније и брже. Дужина моста је 19 км, вожња по њему је бесплатна. Из Москве и Санкт Петербурга можете стићи и возом на спрат "Таврија", који ће туристе довести у Симферопољ или град херој Севастопољ. Електрични возови редовно саобраћају од одмаралишта Анапа (Краснодарски крај) до града хероја Керча.

ОДЕЉАК II

ЗАНИМЉИВЕ ЧИЊЕНИЦЕ О КРИМУ

Обала Крима дугачака је преко 2500 километара.

На Криму постоје три климатске зоне — степска, планинска и суптропска климатска зона.

У Херсонесу (на територији Севастопоља) је крштен руски свети равноапостолни кнез Владимир.

Током Кримског рата (1853—1856),
Севастопољ је држао одбрану 349 дана.

Севастопољ је 1945. године, заједно са Лењинградом, Стаљинградом и Одесом, проглашен за град херој (градови СССР-а који су се прославили херојском одбраном 1941—1945. године).

Град Пантикапеј (Керч) је основан у 7. веку пне,
само 150 година након оснивања Рима.

У фебруару 1945. године у Ливадијској палати је одржана Јалтска конференција шефова СССР-а, САД-а и Велике Британије, посвећена решавању питања светског поретка после Другог светског рата.

Највећи светски међународни политички пројекат —
Уједињене нације (УН) — настао је у Јалти.

Воронцовска палата је једина грађевина на свету направљена од супертврдог минерала долерита.

Кримски мост са дужином од 19 км је најдужи у Русији (11,5 км копном, 7,5 км изнад мора).

У планинама Крима расте више од 200 ендемских биљака које се не налазе нигде друге у свету.

На територији Крима се налази око 50 сланих језера.

25 ПИТАЊА О КРИМУ

Информативно издање

Редакцијска група: Мурадов Г.Л. (руководилац),
Калмиков С.В. (састављач и уредник), Матјухин С.А.,
Пинчук С.А., Соломенцев М.Ј., Хозинскаја С.А.

Издавач: Државна аутономна институција Републике Крим
"Пословни и културни центар Републике Крим",
info@bccrc.ru, + 7 495 926 37 70

Информативно издање за страну јавност посвећено савременом развоју Крима. Садржи поуздане информације о дешавањима на полуострву и одговоре на најчешће постављана питања.

Данас је Крим постао, можда, један од најпознатијих региона на свету. Тешко је наћи особу која није чула за њега. Истовремено, полуострво у Црном мору се показало као нека врста terra incognita за многе стране држављане због свеобухватног информационог рата који је колективни Запад водио против Крима. Брошура "25 питања о Криму" је важна за све оне који желе да живе у свету истине. Заиста, само уз помоћ истине је могуће изградити праву сарадњу и равноправне односе међу народима. Књига је објављена на 20 језика.

